

Л.М. Побоченко, к.е.н., доцент
М.О. Зародюк
(Національний авіаційний університет, Україна)

Виклики в управлінні аеропортами в умовах інноваційного розвитку

Досліджено виклики, які стоять в управлінні аеропортами в умовах інноваційного розвитку. Проаналізовано Програму професійної акредитації керівництва аеропорту (АМРАР), яка надає професіоналам аеропортової діяльності можливість розвивати свою кар'єру в управлінні аеропортом.

В умовах сьогодення інновації та цифрові технології надають унікальні можливості в процесі розвитку економіки, підвищують конкурентоспроможність країни та якість життя суспільства. Розвиток світової економіки вимагає активізації та значного розширення масштабів інноваційної діяльності в усіх галузях світового господарства, не виключенням є і авіаційний сектор [1].

За прогнозними даними Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) очікується, що в 2024 році показники щодо завантаження аеропортів, авіакомпаній та перевезених авіапасажирів повернуться до показників 2019 року. Однією з головних проблем, яка пов'язана з відновленням цих даних або, навіть, їх перевищенням, є здатність повернутися в авіаційний бізнес з кваліфікованою робочою силою. Пандемічна криза спричинила збій якого не очікувала ніколи в історії комерційна авіація [2].

В умовах кризи досвідченим керівникам авіаційного бізнесу та навченому авіаперсоналу з міжфункціональними знаннями довелося шукати іншу роботу, щоб утримувати себе та свої сім'ї. Відповідно, після кризистбільшість працівників залишилися на новому місці роботи, в результаті чого в авіаційній галузі виникла прогалина, яку на сьогодні дуже важко заповнити [3].

Відповідно Міжнародна рада аеропортів (АСІ) та Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) вирішили про необхідність відкриття навчальної програми щодо підвищення кваліфікації саме для вищого керівного складу аеропортів. Ця програма була розроблена в 2007 році та називалася Програмою професійної акредитації керівництва аеропорту (АМРАР). Після її проходження близько 1200 керівників аеропортів пройшли навчання і отримали позначку IAP «International Airport Professional» [4].

Мета програми полягає в тому, щоб розвивати та визнавати старших керівників аеропортів, регуляторів аеропортів та бізнес-партнерів ACI World Business Partners, які продемонстрували розуміння професійної досконалості в управлінні аеропортом, відповідні SARPS ICAO та підтримку найкращих галузевих практик ACI. Міжнародно визнане позначення IAP визнає досконалість особи в управлінні аеропортом і вміння застосовувати найкращі практики ACI та SARPS ICAO [4].

Усі обов'язкові та факультативні курси повинні бути завершені протягом 3 років (36 місяців). Факультативи, прийняті до початку програми AMPAR, будуть визнані, якщо загальний часовий проміжок 6 курсів становить 36 місяців [5].

Довге партнерство між АСІ та ІСАО забезпечує галузь навчанням, заснованим на компетенціях, за останніми галузевими стандартами, стандартами та рекомендованою практикою ІСАО (SARP), міжнародними правилами та найкращими практиками АСІ [6].

Таким чином, програма професійної акредитації керівників аеропортів (AMPAR) - це програма підвищення кваліфікації керівників аеропортів у всьому світі, яка сприяє дотриманню найвищих професійних стандартів, охоплюючи всі функціональні сфери аеропортового бізнесу. Випускники отримують звання International Airport Professional (IAP), [4].

Гурджіт Гілл є директором програми AMPAR в АСІ World, яка є корпоративним навчальним партнером ІСАО TRAINAIR PLUS. З 2007 року він бере участь у міжнародній авіаційній підготовці, спочатку керуючи глобальною партнерською мережею навчання в ІАТА (Міжнародна асоціація повітряного транспорту), а з 2023 року керує програмою AMPAR в АСІ (Міжнародна рада аеропортів), [7].

Також, ІСАО запускає глобальний конкурс на тему «Штучний інтелект у міжнародній цивільній авіації», який відкритий для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються на останньому курсі програми бакалавра або магістра. Він розроблений, щоб викликати інноваційні ідеї та концепції для нових рішень або послуг, що підтримують п'ять стратегічних цілей ІСАО.

До складу журі цього конкурсу увійдуть відомі представники авіаційної галузі та ООН.

Учасників запрошують вирушити у подорож відкриттів і творчості, уявляючи та розробляючи рішення на основі штучного інтелекту, які заново визначають межі того, що можливо в авіації. Пропозиції мають втілювати дух інновацій та прокладати шлях до майбутнього, де авіація процвітає відповідно до вимог сучасного світу, від підвищення безпеки та ефективності до сприяння стійкості.

У рамках цих зусиль студентам пропонується досліджувати широкий спектр можливостей застосування штучного інтелекту в галузі авіації. Незалежно від того, чи йдеться про оптимізацію систем управління повітряним рухом, революцію в дизайні та виробничих процесах літаків або переосмислення досвіду пасажирів, можливості безмежні. Рішення повинні не лише демонструвати технічну здійсненність та інноваційність, але й віддавати пріоритет реальній застосовності, масштабованості та стійкості [8].

З огляду на збільшення глобального повітряного руху та необхідність вирішення таких проблем, як зміна клімату, безпека та економічна стійкість, авіаційна галузь шукає інноваційні рішення на основі штучного інтелекту, які не лише підвищують стійкість, але й сприяють прогресу в досягненні стратегічних цілей ІСАО.

Учасникам пропонується запропонувати передові програми AI, які стосуються таких ключових сфер:

1. Підвищення безпеки.
2. Аеронавігаційний потенціал та ефективність.
3. Авіаційна безпека та спрощення формальностей.
4. Економічний розвиток повітряного транспорту.
5. Охорона навколишнього середовища [8].

Таким чином, за допомогою розглянутої Програми професійної акредитації керівництва аеропорту (AMPAP) в сучасних трансформаційних умовах можна отримати професійні знання щодо управління аеропортом керівникам в кризових умовах. Мета програми полягає в тому, щоб розвивати та визнавати старших керівників аеропортів, регуляторів аеропортів та бізнес-партнерів, які продемонстрували розуміння професійної досконалості в управлінні аеропортом та підтримку найкращих галузевих практик ACI. Міжнародно визнана позначка IAP визнає досконалість особи в управлінні аеропортом і вміння застосовувати найкращі практики ACI та SARPS ICAO. Програма AMPAP дає можливість керівникам аеропортової діяльності розвивати свої професійні навички в управлінні аеропортом.

Список літератури

1. Бугайко Д. О., Гуріна Г. С., Заблоцька Р. О., Корж М. В., Сидоренко К. В. Світовий ринок технологій у сфері авіації як форма реалізації міжнародних науково-технологічних відносин // Міжнародний науковий журнал "Інтернаукa". Серія: "Економічні науки". 2022. №12. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-12-8491>.
2. Соколова, З., Набок, І., Прокоп'єва, А., Сидоренко, К., Бойчук, Д., & Радіонов, П. (2022). Аналіз ефектів втілення угоди про спільний авіаційний простір з ЄС для галузі пасажирських авіаперевезень України. - *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(46), 334–348. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3854>.
3. Румянцев, А., Побоченко, Л., Пічкурова, З., Толпежнікова, Т., Ковбич, Т., & Ляшов, Д. (2022). Уплив глобальної диджиталізації на розвиток ринку праці України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(46), 334–348. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3854>.
4. Airport Management Professional Accreditation Program (AMPAP). URL: <https://aci.aero/programs-and-services/global-training/ampap/>.
5. Are airport executives ready for the airports of tomorrow. URL: <https://unitingaviation.com/news/safety/are-airport-executives-ready-for-the-airports-of-tomorrow/>.
6. Офіційний сайт Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO). URL: <https://www.icao.int/Pages/default.aspx>.
7. Офіційний сайт Міжнародної асоціації повітряного транспорту (IATA). URL: <http://www.iata.org/index.htm>.
8. Challenges and Opportunities for Artificial Intelligence (AI) in Aviation. URL: [https://www.icao.int/Meetings/innovation-series/Pages/Challenges-and-Opportunities-for-Artificial-Intelligence-\(AI\)-in-Aviation.aspx](https://www.icao.int/Meetings/innovation-series/Pages/Challenges-and-Opportunities-for-Artificial-Intelligence-(AI)-in-Aviation.aspx).